

Adroddiad Blynyddol 2016 Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg CFfDLC

1 Diben

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi prif waith y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru (CFfDLC) yn ystod y cyfnod 1 Ebrill 2016 – 31 Mawrth 2017. Diffinnir rôl ac aelodaeth y Pwyllgor yn y Cylch Gorchwyl (Atodiad 1). Prif rôl y Pwyllgor yw rhoi cyngor annibynnol i Swyddog Cyfrifyddu CFfDLC. Yn ystod y flwyddyn, mae'r Pwyllgor wedi monitro'r prosesau strategol ar gyfer risg, rheolaeth a llywodraethu, gan ategu hynny gan ganlyniadau'r archwiliadau mewnol ac allanol. Chwaraeodd y Pwyllgor ran allweddol yn diffinio agweddau ar y gwaith archwilio ac yn monitro ymateb y rheolwyr i'r materion a godwyd.
- 1.2 Mae'r adroddiad hwn yn disgrifio sut y bodlonodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ei gyfrifoldebau yn ystod 2016-17 a chanlyniad y gwaith i wneud gwelliannau pellach i drefniadau llywodraethu a rheoli'r sefydliad. Bwriedir i'r adroddiad roi sicrwydd i lywio Datganiad Llywodraethu'r Swyddog Cyfrifyddu, i'w gynnwys yn Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol CFfDLC ar gyfer 2016-17.

2 Gwaith y Pwyllgor yn ystod 2016-17

Aelodaeth

- 2.1 Yn ystod 2016-17 ni fu unrhyw newid yn aelodaeth y Pwyllgor. Gwasanaethais innau fel Cadeirydd y Pwyllgor, roedd David Powell a Theodore Joloza yn Aelodau o'r Pwyllgor a Julie James yn Aelod Annibynnol. Mae Mr Powell a Mr Joloza yn Aelodau o CFfDLC ar rwyf innau'n Ddirprwy Gadeirydd CFfDLC. Mae penodiadau Mr Powell a minnau yn rhedeg am 4 blynedd hyd at 30 Medi 2019. Mae penodiad Theodore Joloza am dair blynedd hyd at 31 Awst 2018. Ailbenodwyd Julie James fel Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar 1 Medi 2016 am dair blynedd hyd at 31 Awst 2019. Hefyd, mynychwyd cyfarfodydd y pwyllgor gan sylwedydd o Lywodraeth Cymru: Lisa James, Dirprwy Gyfarwyddwr Is-adran Democratiaeth Llywodraeth Cymru.
- 2.2 Mynychwyd pob cyfarfod hefyd gan yr Archwilwyr Allanol (Swyddfa Archwilio Cymru) a'r Archwilwyr Mewnol (Partneriaeth Atebolrwydd Cyfyngedig Deloitte) i ddarparu cefnogaeth a chynghor i'r Pwyllgor.

Cyfarfodydd

- 2.3 Roedd tri chyfarfod wedi'u trefnu yn ystod y Flwyddyn – 27 Gorffennaf 2016, 23 Tachwedd 2016 a 20 Chwefror 2017. Mynychwyd pob un o'r cyfarfodydd gan David Powell, Theodore Joloza, Julie James a minnau.
- 2.4 Mae cofnodion y Pwyllgor yn rhoi manylion y cyfrifoldebau a ddyrannwyd a dyddiadau cwblhau ar gyfer camau gweithredu a gytunwyd. Mae hyn yn

galluogi olrhain cynnydd yn fwy effeithlon o lawer ar gamau gweithredu a gytunwyd, i sicrhau eu bod yn cael eu cwblhau fel y cynlluniwyd neu eu dwyn yn eu blaen. Cyhoeddir cofnodion y Pwyllgor ar wefan CFfDLC.

3 Amgylchedd rheoli

Archwilio Mewnol

3.1 Ail-benodwyd Archwilwyr Mewnol CFfDLC, Deloitte, yn 2015 yn dilyn ymarferiad tendro cystadleuol am contract 5 mlynedd. Yn gyntaf, fe wnaethant gyflwyno'u cynllun archwilio 5 mlynedd ar gyfer 2015/16 ymlaen yn y cyfarfod o'r Pwyllgor a gynhaliwyd ar 22 Gorffennaf 2015. Mae cwmpas y gwaith archwilio ar gyfer y 5 mlynedd yn canolbwyntio ar Lywodraethu Corfforaethol a Rheoli Risg a Systemau Ariannol (gan gynnwys caffael) sydd i'w harchwilio'n flynyddol, a hefyd rhaglen archwilio dreigl yn cwmpasu'r agweddau eraill ar waith a rheolaethau CFfDLC, sef:

- Arolygon CFfDLC;
- Cynllunio Strategol;
- Trefniadau Pensiwn;
- Adnoddau Dynol;
- Diogelwch Gwybodaeth; a
- Rheolaethau Cyffredinol TG.

3.2 Cyflawnir y gwaith archwilio mewnol trwy drafod gydag aelodau staff priodol, darllen dogfennau a chynnal profion, fel y bo'r angen, i gadarnhau effeithiolrwydd y rheolaethau sydd ar waith. Cyflawnir gwaith archwilio mewnol gan fod yn briodol ymwybodol o risgiau twyll a llygredd yn y prosesau dan archwiliad. Pan fydd y gwaith archwilio mewnol wedi'i gwblhau, bydd y canfyddiadau ac unrhyw argymhellion a wnaed yn cael eu trafod mewn cyfarfod ymadael a drefnwyd ymlaen llaw cyn bod adroddiad yr archwilwyr mewnol yn cael ei ddrafftio, ei gytuno gan y rheolwyr a'i gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

3.3 Yn ystod 2016-17, bu'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adolygu'r adroddiadau canlynol a ddarparwyd gan Deloitte:

Adroddiad Archwilio Canol Blwyddyn 2016-17

Maes Archwilio	Dyddiad Rhyddhau	Gwendidau a Nodwyd			Lefel Sicrwydd
		Blaenoriaeth uchel	Blaenoriaeth ganolig	Blaenoriaeth isel	
Diogelwch Gwybodaeth	Hydref 2016	-	-	5	Cymedrol
Rheolaethau Cyffredinol TG	Hydref 2016	-	1	1	Cymedrol

Adroddiad Archwilio Blynyddol 2016-17

Maes Archwilio	Dyddiad Rhyddhau	Gwendidau a Nodwyd			Lefel Sicrwydd
		Blaenoriaeth uchel	Blaenoriaeth ganolog	Blaenoriaeth isel	
Refeniw a Symiau Derbyniadwy	Ionawr 2017	-	-	-	Sylweddol

- 3.4 Roedd yr adroddiadau hyn yn rhoi graddfeydd sicrwydd Cymedrol ar gyfer Diogelwch Gwybodaeth a Rheolaethau Cyffredinol TG a graddfa sicrwydd Sylweddol ar gyfer Refeniw a Symiau Derbyniadwy. Mae'r canfyddiadau hyn yn rhoi sicrwydd bod trefniadau CFfDLC yn lleihau'r graddau y mae'n agored i risg. Nododd y Pwyllgor drylwyredd y gwaith archwilio, ymarferoldeb argymhellion ac ymateb agored a chadarnhaol rheolwyr CFfDLC.
- 3.5 Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn derbyn adroddiadau cynnydd ar weithredu'r argymhellion archwilio ym mhob cyfarfod. Yn ystod 2016-17 nodwyd bod nifer o argymhellion a wnaed mewn blynyddoedd blaenorol wedi'u hail-godi, naill ai am na fu modd eu gweithredu'n llawn hyd nes bod CFfDLC wedi ymgymryd â mwy o waith arolwg, neu oherwydd absenoldeb tymor hir uwch reolwr.
- 3.6 Mae ansawdd y gwaith archwilio a gwaith y Pwyllgor wedi'i werthuso yn ystod y flwyddyn drwy ystyried yr adroddiadau archwilio ac argymhellion, a thrafodaethau mewn cyfarfodydd rhwng Aelodau'r Pwyllgor a'r Archwilwyr Mewnol. Yn ychwanegol at hyn, cynhaliodd y Pwyllgor gyfarfodydd cyfrinachol blynyddol rhwng yr Aelodau a'r Archwilwyr Mewnol yn dilyn cyfarfod o'r Pwyllgor ar 20 Chwefror 2017, a chwblhaodd ymarferiad asesu effeithiolrwydd blynyddol o'r archwilwyr mewnol a rhestr wirio gwerthuso arfer da'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Ar sail y rhain, aseswyd bod perfformiad yr Archwilwyr Mewnol yn effeithiol.

Archwilio Allanol

- 3.7 Archwilydd Allanol CFfDLC yw Archwilydd Cyffredinol Cymru. Cafodd casgliadau'r Archwiliad ar gyfer blwyddyn ariannol 2015-16 a gynhwyswyd yn Llythyr Rheoli Swyddfa Archwilio Cymru eu hadolygu yng nghyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar 27 Gorffennaf 2016. Rhoddwyd barn ddiamod ar Gyfrifon 2015-16 ac ni chodwyd unrhyw argymhellion archwilio.
- 3.8 Cyflwynodd Swyddfa Archwilio Cymru eu Cynllun Archwilio 2017 ar gyfer archwilio datganiadau ariannol 2016-17 CFfDLC i gyfarfod y Pwyllgor ar 20 Chwefror 2017. Roedd y ddogfen hon yn egluro cyfrifoldebau cymharol CFfDLC a Swyddfa Archwilio Cymru.

Effeithiolrwydd ac Effaith y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

- 3.9 Cwblhaodd y Pwyllgor ei ymarferiad hunanasesu blynyddol 2015-16 ac adroddwyd am yr holl faterion yn deillio o'r ymarferiad hwn yn adroddiad y llynedd. Cwblhaodd Aelodau'r Pwyllgor holiadur 2016-17 ym mis Rhagfyr 2016 a'i ddychwelyd i Ysgrifenyddiaeth CFfDLC i ddadansoddi'r ymatebion. Roedd yr ymatebion yn dynodi y bu cydymffurfio ag arfer da ym mhob maes.
- 3.10 Yn ystod 2016-17, derbyniodd un Aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg hyfforddiant ar ddatblygu ei wybodaeth a'i fedrau o'r pwyllgor archwilio.
- 3.11 Yn ystod 2016-17, dangoswyd effaith y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar CFfDLC gan y camau canlynol a chynigion ar gyfer newid a gafodd eu mabwysiadu gan CFfDLC:
- awgrymodd newidiadau ac ychwanegiadau i Gofrestri Risg CFfDLC trwy gydol y flwyddyn;
 - awgrymodd fod y Comisiwn yn diweddarau ei weithdrefnau ar gyfer delio â, a chofnodi colledion i gynnwys adran 'gwersi a ddysgwyd';
 - cynigiodd fod CFfDLC yn rhoi ystyriaeth i'r goblygiadau a'r risgiau yn dilyn pleidlais refferendwm y DU i adael yr UE;
 - cynigiodd fod CFfDLC yn adolygu adran Atebolrwydd Seneddol ac Adroddiad Archwilio o'u hadroddiad blynyddol er mwyn gwirio p'un a oedd yn cydymffurfio â'r holl gynnwys gofynnol lle bo'n berthnasol;
 - ymgynghorodd â, a chafodd farnau cyrff archwilio allanol nad oes gan Fwrdd CFfDLC gysylltiad â nhw yn ystod busnes arferol;
 - cafodd sicrwydd ar brosesau rheoli a threfniadau ar gyfer delio â thwyll, a rhoddodd ddealltwriaeth o hyn i'r archwilwyr allanol ar ran CFfDLC; ac
 - adolygodd y drafft cyntaf o Ddatganiad Llywodraethu CFfDLC a diwygiadau arfaethedig, er mwyn ei symud tuag at arfer gorau.
- 3.12 Cafodd CFfDLC sicrwydd hefyd drwy dderbyn adroddiadau yn nodi canlyniadau cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, ynghyd â chopïau o gofnodion y cyfarfodydd.

4 Cydweithredu rhwng yr Archwilwyr Mewnol a'r Archwilwyr Allanol.

- 4.1 Roedd y Pwyllgor yn fodlon fod yr Archwilwyr Mewnol a'r Archwilwyr Allanol yn cyfathrebu ac yn gweithio gyda'i gilydd i leihau lefel unrhyw waith dyblygedig ac arwain at ymdriniaeth archwilio effeithlon ac effeithiol. Cadarnhawyd hyn gan arsylwi a gwerthuso trwy gydol y flwyddyn ac yn y cyfarfod cyfrinachol rhwng Aelodau'r Pwyllgor a'r Archwilwyr Mewnol a gynhaliwyd ar 20 Chwefror 2017.

5 Llywodraethu Corfforaethol

- 5.1 Yn ystod 2016-17, mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg wedi parhau i gynnal safonau uchel mewn Llywodraethu Corfforaethol a rheolaethau mewnol. Yn ystod 2016-17 fe wnaeth y Pwyllgor:

- Adolygu a diweddarau ei Gylch Gorchwyl;
- Adolygu a diweddarau ei Gynllun Gwaith Blynyddol;
- Parhau â'r arfer o gael ei Aelodau i lenwi holiadur hunanasesu blynyddol;
- Parhau â'r arfer o gael Aelodau a'r Swyddog Cyfrifyddu i lenwi holiadur blynyddol i asesu effeithiolrwydd yr archwilwyr mewnol;
- Parhau â'r arfer o gynnal cyfarfod cyfrinachol blynyddol rhwng Aelodau a'r Archwilwyr Mewnol ac Allanol;
- Cadarnhau effeithiolrwydd yr Archwilwyr Mewnol yn ystod y flwyddyn drwy gynnal yr ymarferiad blynyddol i asesu'r archwilwyr mewnol;
- Derbyn adroddiadau cynnydd ar weithredu argymhellion yr archwilwyr ym mhob cyfarfod;
- Derbyn adroddiad ar brawf Cynllun Parhad Busnes y Comisiwn ar gyfer 2016-17;
- Derbyn adroddiad ar restr colledion y Comisiwn ar gyfer 2015-16;
- Derbyn adroddiad ar ymarferiad y Comisiwn i wirio asedau sefydlog ar gyfer 2016-17;
- Derbyn adroddiad ar gyhoeddiad Gweinidog Llywodraeth Cymru ynglŷn â rhaglen waith arolygon etholiadol CFfDLC;
- Derbyn adroddiad ar gynnwys CFfDLC yn Ardal Gwella Busnes Caerdydd;
- Derbyn adroddiad ar ystyriaeth CFfDLC o oblygiadau a risgiau y DU yn gadael yr Undeb Ewropeaidd;
- Derbyn adroddiadau ar Gadeirio cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg gan Gadeirydd y Pwyllgor;
- Ystyried Datganiad Cyfrifoldebau Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Cyrff y mae'n eu Harchwilio mewn Perthynas â Datganiadau Ariannol;
- Ystyried y fersiwn wedi'i diweddarau o Safonau Archwilio Mewnol Gwasanaethau Cyhoeddus;
- Cadarnhau bod CFfDLC wedi cynnal systemau boddhaol ar gyfer monitro cyllidebau, adolygu rheolaeth risg, chwythu'r chwiban a thwyll, diogelwch data TG a rhoddion a lletygarwch;
- Roedd y Pwyllgor yn fodlon y gallai Swyddog Cyfrifyddu'r Comisiwn gael sicrwydd sylweddol fod trefniadau rheoli, risg a llywodraethu CFfDLC yn 2016-17 yn darparu sail gadarn a rhesymol iddo gwblhau'r Datganiad Llywodraethu.

6 Rheoli Risg

6.1 Mae dull CFfDLC o reoli risg wedi dangos ei fod yn fecanwaith effeithiol ar gyfer nodi a lliniaru risgiau, ac mae'r gweithdrefnau a fabwysiadwyd wedi'u cymeradwyo gan archwilwyr y Comisiwn. Adolygwyd y Gofrestr Risg ym mhob un o gyfarfodydd y Pwyllgor yn ystod 2016-17. Mae'r Pwyllgor yn parhau'n fodlon fod y gofrestr yn ddogfen fyw a'i bod yn adlewyrchu'n gywir y risgiau y mae CFfDLC yn eu hwynebu wrth iddynt ddod i'r amlwg, a'u heffaith debygol. Mae'r gofrestr risg hefyd yn nodi'r camau gweithredu gan y rheolwyr i liniaru a chael gwared ar y risgiau.

6.2 Yn ystod 2016-17, y prif risgiau a nodwyd ac a reolwyd gan CFfDLC oedd:

Risg a Nodwyd	Cam Gweithredu i Liniaru
Nid yw CFfDLC yn gallu cwblhau arolygon etholiadol erbyn 2021 mewn pryd ar gyfer etholiadau 2022.	Cytuno amserlen arolygon gyda Llywodraeth Cymru. Cytuno gofynion cyllideb arolygon gyda Llywodraeth Cymru. Cytuno Polisi ac Arfer gyda Llywodraeth Cymru. Cytuno ar Bolisi Maint Cyngorau gyda Llywodraeth Cymru. Adolygu strwythur staffio CFfDLC gan gynnwys gofyniad newydd ar gyfer staff wedi'u secondio. Cytuno dyraniad Comisiynwyr Arweiniol ar gyfer pob arolwg. Cysylltu â phrif gynghorau ynglŷn ag unrhyw arolygon cymunedol a allai effeithio ar yr amserlen arolygon. Cofrestru risg arolygon unigol i'w cynnal a'u monitro. Cyfarfod gydag Ysgrifennydd Cabinet Llywodraeth Cymru. Cyfarfodydd gyda rhanddeiliaid allweddol.
CFfDLC yn methu trawsnewid i lwyfan TG newydd erbyn Ionawr 2019.	Risg Strategaeth TG ar y Gofrestr Risgiau Gweithredol. Diwygio'r Strategaeth TG ar gyfer y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir. Cytuno strategaeth TG tymor byr a thendro ar gyfer llwyfan TG newydd. Cysylltu â swyddogion TGCh Llywodraeth Cymru. Cysylltu ag isadran Noddi Llywodraeth Cymru ynglŷn â goblygiadau cost. Strwythur staffio CFfDLC i'w ystyried. Trafodaethau gyda Chyrrff eraill a Noddir gan Lywodraeth Cymru ynglŷn â'r posibilrwydd o gael eu cynnwys yn eu system TG.
Dim trefniant wrth gefn ar gyfer colli aelodau staff allweddol i ymdrin â gwaith arolwg a gofynion llywodraethu.	Newid o staff wedi'u secondio i staff yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol. Cyfarwyddiadau Desg ar gyfer yr holl brosesau allweddol i'w cadw a'u diweddaru. Cynllun Olyniaeth i'w ddrafftio. Sylfaen ehangach ar gyfer cyfleoedd hyfforddi yn cael eu cynnig i'r holl staff er mwyn annog dilyniant. Dylid gwreiddio diwylliant y Comisiwn yn y staff drwy Strategaeth Gorfforaethol, cyfarfodydd a thrafodaethau tîm a rheolwyr, a pholisïau, arferion, gweithdrefnau a chyfarwyddiadau desg. Adolygu strwythur staff CFfDLC gan gynnwys gofynion newydd ar gyfer staff wedi'u secondio. Rolau staff allweddol i'w cysgodi gan staff eraill. Archwiliad o sgiliau i'w gynnal. Parhad cyllid i gael sylw yn Cynllun Parhad Busnes Eglurhad o'r prif weithdrefnau cyllid i'w darparu i'r staff. Ystyried yr angen am secondiad neu benodiad tymor byr staff ychwanegol.
Cyllid ac adnoddau annigonol yn y dyfodol. Mae cyllidebau gwirioneddol ar gyfer blynyddoedd y dyfodol yn llai na gwariant a amcangyfrifwyd oherwydd y sefyllfa economaidd genedlaethol / rhaglenni arbed arian gan Lywodraeth Cymru.	Cynnal prawf ar amcangyfrifon blynyddol yn erbyn gwybodaeth gyfredol am raglen waith y dyfodol. Cynnal trafodaeth gyda Llywodraeth Cymru mewn perthynas ag effaith gofynion a chyfyngiadau cyllidebol posibl yn y dyfodol. Cysylltu â Llywodraeth Cymru ar effaith bosibl Brexit trwy gyfarfodydd Penaethiaid Adnoddau Cyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru. Cyllid digonol i'r Comisiwn Ffiniau Seneddol i Gymru o Swyddfa'r Cabinet i gefnogi'r gyllideb ar gyfer blynyddoedd y dyfodol. Cododd y Prif Weithredwr faterion ynglŷn â newidiadau i gyllid y dyfodol gyda Swyddfa'r Cabinet, ynghyd â chyswllt blynyddol i drafod newidiadau i ofynion cyllido.

- 6.3 Mae'r risgiau na fydd CFfDLC yn gallu cwblhau arolygon etholiadol erbyn 2021 mewn pryd ar gyfer etholiadau 2022 wedi'i lliniaru gan gyswllt agos â swyddogion Llywodraeth Cymru i rannu proffiliau cyllidebau amcangyfrifedig ynghyd â pholisi ac arfer a gytunwyd, drafftio a chytuno amserlen ar gyfer y gwaith arolygon, cysylltu â rhanddeiliaid allweddol, cynnal cofrestru risg unigol ar gyfer yr arolwg o bob awdurdod a sicrhau bod y staff angenrheidiol yn eu lle ac wedi'u hyfforddi'n ddigonol i ymgymryd â'r gwaith arolygon.
- 6.4 Caiff y risg y bydd CFfDLC yn methu trawsnewid i'w llwyfan TG newydd cynlluniedig ei lliniaru yn erbyn cyswllt parhaus â swyddogion Llywodraeth Cymru a phartneriaid posibl ar gyfer rhannu system TG gyda chorff arall a

noddir gan Lywodraeth Cymru, a chadw Strategaeth TG CFfDLC dan arolwg ac yn gyfredol.

- 6.5 Cafodd y risg mewn perthynas â cholli aelodau staff allweddol ei lliniaru drwy newid o staff ar secondiad i staff sy'n cael eu cyflogi'n uniongyrchol, sefydlu a chynnal strwythur staff cadarn a sicrhau bod yr holl bolisiau a chyfarwyddiadau desg yn cael eu diweddarau.
- 6.6 Cafodd y risg mewn perthynas â chyllid annigonol yn y dyfodol ei lliniaru trwy gyswllt â Llywodraeth Cymru ynglŷn â senarios gofynion cyllideb posibl a hefyd amcangyfrif ar gyfer nifer o flynyddoedd yn y dyfodol. Hefyd, mae CFfDLC yn cael adnoddau digonol i gynnal ysgrifenyddiaeth yng Nghaerdydd ar gyfer y Comisiwn Ffiniau Seneddol i Gymru ar gyfer cynnal arolygon ac yn ystod blynyddoedd pan nad oes arolwg yn cael ei gynnal wedi helpu lliniaru'r risg hon.

Ystyried y Ffynonellau Sicrwydd

- 6.7 Caiff CFfDLC sicrwydd o ffynonellau amrywiol fel adroddiadau cyfarfodydd ac ati. Mae manylion y prif feysydd sicrwydd a'u ffynonellau yn cael eu rhoi yn Atodiad 2.

7 Cyllideb 2016-17 a Datganiadau Ariannol 2015-16

- 7.1 Aeth y Pwyllgor ati i adolygu proses fonitro cyllideb CFfDLC ar gyfer cyllideb 2016-17 ym mhob cyfarfod yn ystod y flwyddyn, ac roedd o'r farn ei bod yn briodol ac yn gadarn. Nododd y Pwyllgor fod CFfDLC wedi ymgynghori â Llywodraeth Cymru ynglŷn â gofynion cyllideb y dyfodol ar gyfer 2017-18, 2018-19, 2019-20 a 2020-21 er mwyn bodloni gofynion ei raglen gwaith arolygon yn y dyfodol. Adolygodd y Pwyllgor y datganiadau ariannol drafft ar gyfer 2015-16 ym mis Mehefin 2016 cyn cynnal yr archwiliad. Ystyriodd adroddiad yr Archwilydd ac unrhyw faterion a oedd yn weddill. Cymerwyd camau wedyn i sicrhau bod y Comisiwn yn mynd i'r afael ag unrhyw faterion a oedd yn weddill er mwyn galluogi cyhoeddi barn ddiamod ar 28 Gorffennaf 2016.

8 Casgliad

- 8.1 Ar sail y dystiolaeth a oedd ar gael mae'r Pwyllgor wedi gweithredu i safon uchel yn ystod y flwyddyn ac wedi cael effaith gadarnhaol ar CFfDLC, gan wella arfer da. Mae'r Pwyllgor wedi cael sicrwydd priodol, dibynadwy a chynhwysfawr ar amgylchedd rheoli mewnol CFfDLC, ei adroddiadau ariannol a'i allu i reoli risgiau. Mae'r Pwyllgor yn fodlon y gall Swyddog Cyfrifyddu CFfDLC fod yn sicr i raddau helaeth fod trefniadau rheoli, risg a llywodraethu CFfDLC yn 2016-17 wedi darparu sail gadarn a rhesymol iddo gwblhau'r Datganiad Llywodraethu.

9 Cydnabyddiaethau

- 9.1 Rwyf yn ddiolchgar i David Powell, Theo Joloza a Julie James fel aelodau ac aelod annibynnol o'r Pwyllgor yn y drefn honno am eu gwaith, eu cyfraniad, eu cymorth a'u cefnogaeth. Mae gwaith rheolwyr CFfDLC, gyda chefnogaeth staff eraill, wedi bod yn ganolog i'n gwaith, a gwerthfawrogir eu cyfraniadau. Rwyf hefyd yn ddiolchgar i Lisa James o Lywodraeth Cymru ac i Anthony Ford, Mark Jones, Anthony Barrett a Claire Worrall o Swyddfa Archwilio Cymru ac Ian Howse, Michelle Hopton a Katherine Shafer o Deloitte. Mae eu cymorth a'u cyngor wedi bod yn fuddiol ac adeiladol iawn yn ystod y flwyddyn.

Ceri Stradling

Cadeirydd Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg CFfDLC

Ebrill 2017

COMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU

PWYLLGOR ARCHWILIO A SICRHAU RISG

CYLCH GORCHWYL

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru (y Comisiwn) wedi sefydlu'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg i'w gefnogi gyda'i gyfrifoldebau'n ymwneud â materion risg, priodoldeb ariannol, rheolaeth a llywodraethu mewnol a sicrwydd cysylltiedig. Gan y Prif Weithredwr fel y Swyddog Cyfrifyddu y mae'r cyfrifoldeb o dan delerau Dogfen Fframwaith y Comisiwn a'r Llythyr Cylch Gwaith blynyddol, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, am ddarparu rheolaethau mewnol digonol a bydd yn ystyried cyngor y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg fel y bo'n briodol.
- 1.2 Mae'r Comisiwn hefyd yn darparu ysgrifenyddiaeth i Gomisiwn Ffiniau seneddol i Gymru o dan Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng y Comisiwn, Llywodraeth Cymru, Swyddfa'r Cabinet a'r Comisiwn Ffiniau i Gymru. O dan delerau'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth bydd y Comisiwn yn darparu un sicrwydd archwilio ar gyfer y ddau gorff.
- 1.3 Penodwyd Prif Weithredwr y Comisiwn fel y Swyddog Cyfrifo gan Ddirprwy Ysgrifennydd Parhaol Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus Llywodraeth Cymru, yn effeithiol o 1 Ionawr 2014.

2. Aelodaeth

- 2.1 Caiff y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ei gadeirio fel arfer gan Aelod o'r Comisiwn (cyhyd ag y bo profiad perthnasol ganddo/ganddi) ond bydd yr arfer hwn yn agored i'w adolygu. Ni ddylai Cadeirydd y Comisiwn fod yn Gadeirydd nac yn Aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.
- 2.2 Aelodau eraill y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yw:
 - Aelod Allanol Annibynnol wedi'i benodi; a
 - 2 Aelod o'r Comisiwn (heblaw am y Cadeirydd).
- 2.3 Bydd aelodaeth y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael ei hadolygu o dro i dro.

3. Adrodd

- 3.1 Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adrodd yn ffurfiol i'r Comisiwn a'r Swyddog Cyfrifyddu ar ôl bob cyfarfod.
- 3.2 Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn darparu Adroddiad Blynyddol i'r Comisiwn a'r Swyddog Cyfrifyddu, wedi'i amseru i gefnogi cwblhau'r cyfrifon a'r Datganiad Llywodraethu, gan grynhoi ei gasgliadau o'r gwaith y mae wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn.

- 3.3 Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn darparu Adroddiad Blynyddol Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg i Swyddfa'r Cabinet a'r Comisiwn Ffiniau i Gymru.

4. Cyfarfodydd

- 4.1 Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cyfarfod o leiaf dair gwaith y flwyddyn. Gall Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg alw cyfarfodydd ychwanegol fel y gwêl yn angenrheidiol.
- 4.2 Mae amseru'r cyfarfodydd a'r meysydd gwaith i ymdrin â hwy wedi'u hamlinellu yng Nghynllun Gwaith Blynyddol y Pwyllgor. Dylai'r Cynllun Gwaith Blynyddol gael ei ddrafftio erbyn 1 Ebrill a'i adolygu gan Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg cyn ei gylchredeg i Aelodau'r Pwyllgor i roi sylwadau arno.
- 4.3 Bydd lleiafswm o 2 aelod o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg, y mae'n rhaid i un ohonynt fod yn Gadeirydd, yn bresennol ar gyfer y cyfarfod i ystyried bod ganddo gworwm.
- 4.4 Bydd cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael eu mynychu fel arfer gan y Swyddog Cyfrifyddu, y Dirprwy Prif Weithredwr, Rheolwr Cyllid, Rheolwr Cymorth Busnes a chynrychiolwyr yr Archwilwyr Mewnol ac Allanol, ac Is-adran Noddi Llywodraeth Cymru y Comisiwn.
- 4.5 Gall y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ofyn i unrhyw swyddogion eraill neu Aelodau o'r Comisiwn fynychu i gynorthwyo gyda'i drafodaethau ar unrhyw fater penodol.
- 4.6 Gall y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ofyn i unrhyw rai neu bob un o'r rhai sy'n mynychu fel arfer ond nad ydynt yn aelodau i dynnu'n ôl er mwyn hwyluso trafodaeth agored a didwyll am faterion penodol.
- 4.7 Gall y Swyddog Cyfrifyddu ofyn i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg alw cyfarfodydd pellach i drafod materion penodol y maent eisiau cyngor y Pwyllgor arnynt.
- 4.8 Bydd y Cadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor yn cynnal cyfarfod cyfrinachol gyda chynrychiolwyr yr Archwilwyr Mewnol a'r Archwilwyr Allanol bob blwyddyn i gael eu hadborth ar effeithiolrwydd y Pwyllgor ac unrhyw faterion eraill mewn perthynas â threfniadau llywodraethu'r Comisiwn. Ni fydd y trefniant hwn yn atal unrhyw gyfarfodydd ychwanegol rhwng Aelodau'r Pwyllgor a chynrychiolwyr yr Archwilwyr Mewnol ac Allanol yr ystyrir eu bod yn angenrheidiol.

5. Awdurdod a Hawliau

- 5.1 Awdurdodir y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg gan y Comisiwn i ymchwilio i unrhyw weithgarwch o fewn ei gylch gorchwyl. Fe'i awdurdodir i ofyn am unrhyw wybodaeth y mae ei hangen arno gan weithiwr neu Aelod o'r Comisiwn, a chyfarwyddir pob gweithiwr ac Aelod i gydweithredu ag unrhyw gais gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn sicrhau bod polisïau llywodraethu corfforaethol digonol ar waith gan y Comisiwn drwy adolygu'r Llywodraethu Corfforaethol ym mhob cyfarfod.

- 5.2 Gall y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg gyfethol aelodau ychwanegol am gyfnod nid hwy na blwyddyn i ddarparu sgiliau, gwybodaeth a phrofiad arbenigol.
- 5.3 Gall y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg gaffael cyngor ad-hoc arbenigol ar gost y Comisiwn yn amodol ar gyllidebau a gytunwyd gan y Comisiwn.

6. Mynediad

- 6.1 Bydd mynediad rhydd a chyfrinachol rhwng Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg a chynrychiolwyr yr Archwilwyr Mewnol ac Allanol.
- 6.2 Bydd mynediad rhydd a chyfrinachol rhwng Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ac Aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

7. Cyfrifoldebau

- 7.1 Bydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cynghori'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Comisiwn ar:
- y prosesau strategol ar gyfer risg, rheolaeth a llywodraethu a'r Datganiad Llywodraethu;
 - polisiau cyfrifyddu, cyfrifon ac adroddiad blynyddol y Comisiwn, gan gynnwys y broses ar gyfer adolygu'r cyfrifon cyn eu cyflwyno i'w harchwilio, lefelau gwallau a nodwyd, a llythyr cynrychiolaeth y rheolwyr i'r archwilwyr allanol;
 - y gweithgarwch sydd wedi'i gynllunio a chanlyniadau'r archwiliad mewnol a'r archwiliad allanol;
 - digonolrwydd ymateb y rheolwyr i faterion a amlygwyd gan weithgarwch archwilio, gan gynnwys adroddiad ISA 260 a llythyr rheoli'r archwilwyr allanol;
 - sicrwydd yn ymwneud â'r gofynion llywodraethu corfforaethol ar gyfer y sefydliad;
 - cadernid trefniadau monitro'r gyllideb;
 - cynigion ar gyfer tendro naill am ai wasanaethau Archwilio Mewnol neu Allanol neu am brynu gwasanaethau heb fod yn ymwneud ag archwilio gan contractwyr sy'n darparu gwasanaethau archwilio;
 - polisiau gwrth-dwyll, prosesau chwythu'r chwiban a threfniadau ar gyfer ymchwiliadau arbennig;
 - cynigion ar gyfer materion cyfrifyddu dadleuol fel eithriadau ac esemptiadau cydymffurfio.

8. Gofynion gwybodaeth

- 8.1 Darperir y wybodaeth ganlynol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg fel y bo'n briodol:
- Adroddiad unrhyw adolygiadau o Gofrestr Risg a Pholisi Rheoli Risg y Comisiwn;
 - Y Cynllun Archwilio Mewnol;
 - Amlinelliad Archwilio Blynyddol yr Archwilwyr Allanol;
 - Adroddiadau cynnydd oddi wrth gynrychiolydd yr Archwilwyr Mewnol yn crynhoi gwaith a gyflawnwyd, materion allweddol sy'n dod i'r amlwg, ymateb y rheolwyr i'r argymhellion archwilio ac unrhyw faterion adnoddau yn effeithio ar gyflawni amcanion archwilio mewnol;
 - Barn ac Adroddiad Blynyddol yr Archwilwyr Mewnol;

- Ymateb y rheolwyr i'r argymhellion archwilio;
- Datganiadau Ariannol drafft a chyfrifon statudol y Comisiwn cyn eu harchwilio gan yr Archwilwyr Allanol;
- Datganiadau Ariannol a chyfrifon statudol drafft y Comisiwn cyn eu llofnodi gan y Swyddog Cyfrifyddu;
- Y Datganiad Llywodraethu drafft;
- Llythyr Rheoli'r Archwilwyr Allanol;
- Newidiadau i bolisiâu cyfrifyddu;
- Newidiadau i'r Cynllun Gweithredol;
- Adroddiad ar ystyriaethau cyllideb;
- Adroddiad ar unrhyw gynigion i dendro am swyddogaethau archwilio.

9. Cofnodion

- 9.1 Bydd Cofnodion ei gyfarfodydd yn cael eu cylchredeg i holl Aelodau'r Comisiwn a chynrychiolwyr yr Archwilwyr Mewnol ac Allanol.

10. Adolygu Cylch Gorchwyl

- 10.1 Bydd Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael ei adolygu'n flynyddol i sicrhau ei fod yn parhau'n berthnasol ac i adlewyrchu unrhyw newidiadau i statws y Comisiwn.

11. Dyddiad y Ddogfen: Gorffennaf 2016

Atodiad 2

Meysydd Allweddol sy'n mynnu Sicrwydd	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd	Ffynonellau Sicrwydd		
		Lefel 1 ^{af}	2 ^{ll} lefel	3 ^{edd} lefel
Llywodraethu, Gwneud Penderfyniadau ac atebolrwydd	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Gofynion y Swyddog Cyfrifyddu. Strwythur trefniadol. Cynllun dirprwyo. Polisiâu a Gweithdrefnau.	Adroddiadau i gyfarfodydd y Comisiwn am benderfyniadau a wnaed neu benderfyniadau i'w cymeradwyo. Amserlen ar gyfer adolygiadau polisi gan y Comisiwn. Strwythurau i'w hadolygu'n gyson gan y Prif Swyddog Gweithredol a'r Comisiwn. Datganiad Llywodraethu Blynnyddol.	Adroddiadau'r Archwilywyr Mewnol ar Lywodraethu Corfforaethol - gwahanu dyletswyddau a chydymffurfio â rheolaethau. Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adolygu polisiâu uniondeb o dro i dro. Adroddiad Blynnyddol y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ac adolygu'r Datganiad Llywodraethu.
Rheoli Risgiau	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisi Risg a Threfniadau Rheoli.	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd ar waith ac yn cael ei adolygu gan y Comisiwn fel rhan o'r Gofrestr Risg. Mae'r Comisiwn yn adolygu'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn fisol. Mae'r Gofrestr Risgiau Gweithredol yn cael ei hadolygu gan y Tîm Rheoli, a gosodir pwynt sbardun ar gyfer gwerthuso risgiau i'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol. Mae'r Gofrestr Risgiau Pensiynau yn cael ei hadolygu gan y Tîm Rheoli.	Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adolygu'r Cofrestr Gweithredol a Chorrforaethol ym mhob cyfarfod. Adroddiad Blynnyddol gan yr Archwilywyr Mewnol ar Reoli Risg
Cynllunio Strategol	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Llythyr Cylch Gwaith LIC ac adroddiadau'r Cynllun Gweithredol i gyfarfodydd y Comisiwn.	Adroddiad Cynllun Strategol i gyfarfodydd y Comisiwn. Y Comisiwn yn cytuno ar weledigaeth ac amcanion lefel uchel ar gyfer y sefydliad.	Adroddiadau'r Archwilywyr Mewnol ar Gynllunio Strategol.
Bod yn Agored a Thryloywder	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Gwefan gynhwysfawr yn bodloni disgwyliadau o ran bod yn agored a thryloywder.	Datganiad Polisi Tâl	Datganiad Llywodraethu
Gwerthoedd a Diwylliant	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Y Tîm Rheoli yn pennu gwerthoedd a diwylliant ar gyfer staff gan ategu	Ymagwedd y Comisiwn at fod yn agored, gonestrwydd ac atebolrwydd yn cyd-fynd	Adroddiadau i'r Comisiwn ar ganlyniadau Arolygon Staff.

		hynny â Hyfforddiant a phroses Adolygu Perfformiad a Datblygiad.	ag ymagwedd y Tîm Rheoli. Datganiad Llywodraethu.	Adroddiadau Buddsoddwyr mewn Pobl. Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.
Arweinyddiaeth	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Gofynion y Swyddog Cyfrifyddu.	Y Comisiwn wedi pennu disgwyliadau pendant ar gyfer y sefydliad mewn Strategaethau a Chynlluniau.	Adroddiadau'r Archwilwyr Mewnol ar Lywodraethu Corfforaethol.
Diogelwch Gwybodaeth a Data	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Gweithdrefnau Diogelwch Gwybodaeth a Data ar waith.	Adolygiad o gydymffurfio gan y Comisiwn. Cofnod o gwblhau hyfforddiant staff gorfodol yn y Gofrestr Hyfforddiant Staff	Adolygiadau cyfnodol o'r Archwilwyr Mewnol
Cynllunio'r Gweithlu	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Adroddiadau wedi'u cynhyrchu gan y Prif Swyddog Gweithredol/ Dirprwy Brif Weithredwr yn nodi anghenion staff. Polisi Tâl.	Adroddiadau i Is-Bwyllgor y Gweithlu i'w cymeradwyo.	Cymeradwyaeth y Comisiwn ar newidiadau i'r strwythur staff
Datblygu ein staff a'n haelodau	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Ymsefydlu a Hyfforddiant Cynhwysfawr. Adolygiadau rheolaidd o Berfformiad a Datblygiad.	Adroddiad i gyfarfod y Comisiwn ar ganlyniad adolygiadau Buddsoddwyr mewn Pobl.	Adroddiadau adolygu Buddsoddwyr mewn Pobl.
Iechyd, Diogelwch a Lles Staff	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisi Absenoldeb Salwch. Polisi Iechyd a Diogelwch. Polisi Urddas yn y Gwaith. Polisi Chwythu'r Chwiban Gwobr iechyd y gweithle bach gan Lywodraeth Cymru pan y'i cyflawnir	Adroddiadau i Is-Bwyllgor y Gweithlu.	Adolygiad o gydymffurfio gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg os oes angen
Cydraddoldeb ac Amrywiaeth	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisi Cyfle Cyfartal.	Adolygiad o gydymffurfio gan y Comisiwn	Adolygiad o gydymffurfio gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg os oes angen
Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Cynllun Iaith Gymraeg. Safonau'r Gymraeg. Mynd ati i gaffael medrau ac adnoddau Cymraeg	Adolygu a monitro Safonau'r Gymraeg gan y Comisiwn.	Gwiriadau cydymffurfio gan Gomisiynydd y Gymraeg.
Darparu Gwasanaethau – Gwerth am Arian Adolygiadau o Wasanaethau	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Eglurder rolau ar gyfer adolygiadau o wasanaethau Amserlenni ar gyfer cyflawni adolygiadau. Trefniadau rheoli ansawdd ar waith. Cyfarwyddiadau Desg.	Comisiynwyr Arweiniol yn cefnogi'r tîm arolygon ac yn ychwanegu haenen ychwanegol o Reoli Ansawdd. Cymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru i'r cyllidebau	Adroddiadau'r Archwilwyr Mewnol ar gydymffurfio â'r trefniadau rheoli ansawdd. Ymgynghoriad Statudol.

		Polisi ac Arfer.		
Darparu Gwasanaethau – ansawdd archwilio	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Proses dendro a gwerthuso cynigwyr yn erbyn meini prawf penodol.	Asesiad parhaus o'r rhaglen waith ac allgynnyrch gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.	Asesiad blynyddol o'r Archwilwyr Mewnol gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.
Systemau cyllidebau wedi'u cymeradwyo'n ffurfiol	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Cyllid y Llythyr Cylch Gwaith ynghyd â Chyllid Swyddfa'r Cabinet am y flwyddyn. Adroddiad pennu'r gyllideb i gyfarfod y Comisiwn	Amcangyfrifon a phroffiliau Cyllidebau'r Dyfodol yn cael eu hadrodd i'r Comisiwn.	Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn Adolygu'r System Gyllidebau ar gyfer digonolrwydd. Archwilwyr Mewnol yn adolygu Rheolaeth Cyllidebau yn flynyddol
Atebolrwydd cyllideb/ dirprwyo'r gyllideb	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Cynllun Dirprwyo / awdurdodi.	Adolygiad o'r gyllideb gan y Comisiwn.	Adroddiadau Archwilwyr Mewnol.
Risgiau cyllidebol	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Adolygiad gan y Tîm Rheoli o risgiau cyllideb yn barhaus.	Risgiau ariannol wedi'u cofnodi ar y Gofrestr Risgiau Corfforaethol at sylw'r Comisiwn.	Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn goruchwyllo adolygiadau'r Comisiwn o risgiau ariannol.
Gwybodaeth ariannol a rheolaethau systemau	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Cynlluniau dirprwyo, rheolaethau ariannol mewnol a gwahanu dyletswyddau.	Adroddiadau monitro cyllideb yn fisol i'r Comisiwn.	Archwilwyr Mewnol yn adrodd ar lywodraethu a rheolaeth fewnol.
Monitro ac adrodd ar y gyllideb	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Adroddiadau cyllideb i'r Tîm Rheoli.	Adroddiadau monitro cyllideb yn fisol i'r Comisiwn.	Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adolygu adroddiadau cyllideb. Adroddiadau'r Archwilwyr Mewnol.
Ymchwiliadau i amrywiaethau/ gweithredoedd	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Esboniadau ar gyfer amrywio wedi'u cynnwys mewn adroddiadau cyllideb i gyfarfodydd y Comisiwn.	Cymeradwyo'r gyllideb cyn ac ar ôl newidiadau.	Adroddiadau i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar adolygiadau'r Comisiwn o adroddiadau cyllideb.
Rheoli diwygiadau i'r gyllideb	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Y Tîm Rheoli yn cytuno i ddiwygiadau i'r gyllideb.	Adroddiadau cyllideb i gyfarfodydd y Comisiwn ar gyfer cymeradwyo trosglwyddo ac ad-dalu i Adrannau.	Adroddiadau i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar adolygiadau'r Comisiwn o adroddiadau cyllideb.
Cyfrifon Ariannol	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Manyleb cyswllt ac amserlen ar gyfer paratoi Cyfrifon Blynyddol. Rheolwr Cyllid yn monitro amseroldeb ac ansawdd.	Cyfrifon drafft wedi'u hanfon at y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg i'w hadolygu cyn archwiliad.	Adroddiad ISA 260 yr Archwilwyr Allanol a'r Llythyr Rheoli. Barn a Thystysgrif Archwilio Flynyddol.
Nodi risgiau twyll	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Adolygiadau gan reolwyr o'r Gofrestr Risgiau Gweithredol. Polisi chwythu'r chwiban yn ei le	Adolygiadau gan y Comisiwn o'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol.	Adroddiadau'r Archwilwyr Mewnol a chymau gweithredu cytûn.
Strategaeth gwrth-dwyll	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisiâu gwrth-dwyll penodol a mabwysiadu gweithdrefnau newydd e.e.	Adolygiadau gan y Comisiwn o'r Polisi Twyll.	Adroddiadau i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau

		gwirio newidiadau i fanylion cyswllt / banc cyflenwr.		Risg ar unrhyw achosion o dwyll. Yr Archwilwyr Mewnol yn codi ymwybyddiaeth o feysydd risg newydd.
Chwythu'r Chwiban	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisi Chwythu'r Chwiban ac ymwybyddiaeth staff.	Adolygiadau gan y Comisiwn o'r Polisi Chwythu'r Chwiban	Adroddiadau i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar achosion o Chwythu'r Chwiban.
Cwynion	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisi Cwynion.	Adolygiadau gan y Comisiwn o'r Polisi Cwynion.	Adroddiadau i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar gwynion a dderbyniwyd.
Parhad Busnes	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1	Cynlluniau Parhad yn eu lle a phroffion yn cael eu cynnal o bryd i'w gilydd. Gweithdrefnau cadw a dinistrio dogfennau yn eu lle.	Adroddiadau diweddar yn cael eu paratoi i'r Comisiwn. Gweithdrefnau'n cael eu hadolygu o dro i dro a'u cymeradwyo gan y Comisiwn.	Adroddiadau Blynyddol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar brawf Cynllun Parhad Busnes. Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn derbyn adroddiadau chwarterol a gwybodaeth am achosion o dorri data.
Rheoli Asedau Sefydlog	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Ymarferiad gwirio asedau wedi'i gynnal.	Hysbysu'r Comisiwn am ganlyniad adolygiadau.	Adroddiad Blynyddol i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar yr ymarferiad gwirio asedau.
Colledion	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Nodi a Chofnodi gweithdrefnau Colledion.	Cofrestr Colledion.	Adroddiadau Blynyddol i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar golledion am y flwyddyn.
Rhoddion a Lletygarwch	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Polisi Rhoddion a Lletygarwch.	Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch.	Adroddiadau i gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ar Roddion a Lletygarwch.
Caffael	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Trefniadau caffael ar waith gan gynnwys gweithdrefnau tendro ffurfiol. Diwydrwydd dyladwy wrth ddelio gyda chwmnïau nad ydynt o bosibl yn foesebol	Adroddiadau i gyfarfodydd y Comisiwn ar ymarferiadau tendro.	Adroddiadau gan yr Archwilwyr Mewnol ar drefniadau caffael.
Materion Amgylcheddol	Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2	Gweithdrefnau cynaliadwyedd wedi'u sefydlu, ac ymwybyddiaeth staff.	Y Comisiwn yn ystyried canlyniad Archwiliad y Ddraig Werdd.	Adroddiad Archwiliad y Ddraig Werdd.
Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 1		Sicrhau bod Gwaith Arolwg yn cael ei gyflawni'n effeithiol a bod y prif feysydd awdurdod yn addas i'r diben.		
Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd Amcan 2		Datblygu effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd y busnes a chynnal lefel uchel o Lywodraethu Corfforaethol.		